

De waarde van het diploma

In plaats van dure accreditaties uit te voeren kunnen we beter gebruik maken van de gegevens die al bestaan: de waarde van een diploma op de markt en de wijze waarop de school onderwijs inricht.

Afgelopen week schreeuwden alle media moord en brand over de gedevalueerde waarde van diploma's die HBO's afgeven. Er ontstond ronduit paniek toen de politiek zich realiseerde dat het systeem van accreditatie -waarmee het onderwijsniveau moet worden zeker gesteld- niet heeft gewerkt. Voordat we nu miljoenen gaan uitgeven om het systeem van accreditaties effectiever te maken, stel ik voor dat we een veel goedkoper en adequater systeem invoeren. Mijn voorstel beoogt exact hetzelfde doel na te streven als de accreditatie, namelijk scholen ertoe te bewegen blijvend maatschappelijk relevante programma's aan te bieden. Het werkt als volgt.

Scholen geven geld uit aan hun onderwijsprogramma's, kiezen werkvormen om kennis over te brengen en zetten docenten in die elk een bepaalde kwaliteit hebben: Dr., master, bachelor of minder). Deze aspecten bepalen de kwaliteit van de opleiding. Om nu te weten of deze keuzes ook een programma met een maatschappelijke waarde opleveren, kunnen we de kwaliteit van de afgeleverde student nemen. De kwaliteit van de afgeleverde studenten kunnen we meten in termen van hoezeer een student van een bepaalde studierichting/school in de maatschappij gewild is. Een goede maatstaf hiervoor is het salaris dat hem bij zijn eerste baan wordt geboden.

Hiermee beschikken we over alle factoren die we nodig hebben om vast te stellen of de school goed of slecht is.

Laten we in de categorie 'werkvormen' voor het gemak een kwaliteitsbepalende factor nemen: de hoeveelheid face-to-face-onderwijs welke bestaat uit lessen, stage- en scriptiebegeleiding. Om het effect van face-to-face-onderwijs op de kwaliteit van de student te bepalen, drukken we het werk besteed aan face-to-face-onderwijs uit in geld. We kunnen dan de hoeveelheid onderwijs gegeven in een bepaalde studierichting — bijvoorbeeld verpleegkunde op een HBO — vergelijken tussen scholen. Zo'n vergelijking tussen scholen per studierichting geeft dan informatie om te bepalen of er verschil bestaat in de waardes van diploma's tussen scholen die ervoor kiezen veel of weinig geld uit te geven aan face-to-face-onderwijs.

Als we de onderwijsbesteding vervolgens in relatie brengen met de salarissen die worden geboden, dan kunnen we uitrekenen of de besteding aan onderwijs een relatie heeft met het geboden salaris. Als dat zo is en een school geeft aanzienlijk minder uit aan face-to-face-onderwijs dan is dat een duidelijke indicatie voor toekomstige studenten om in overweging te nemen of ze wel voor die school willen kiezen. Uiteraard kunnen we ook andere factoren van kwaliteit beschouwen (tijd tussen afstuderen en krijgen van een baan, snelheid waarmee de afgestudeerde carrière maakt, etc.)

De kwaliteit van het onderwijs wordt dus gemeten door een signaal van buiten dat niemand kan manipuleren. Ook de inzet van de school wordt feitelijk gemeten: hoe onderwijs wordt gegeven; wie men inzet, etc. Wellicht kunnen scholen gaan concurreren op de kansen op de arbeidsmarkt: als je bij ons afstudeert ga je later meer geld verdienen, vind je makkelijker een baan, etc.

Wellicht zegt u nu, dit is wel erg theoretisch. Ik kan u gerust stellen, de hierboven beschreven methode wordt al jaren lang toegepast door de Financial Times (<http://rankings.ft.com/businessschoolrankings/global-mba-rankings-2011>) om langs die weg

toekomstige studenten de beste en slechtste MBA opleidingen te laten identificeren. Wat de Financial Times kan, kan ook voor onze hogescholen en universiteiten. Wellicht ligt hier een mooie taak voor deze krant!

Jan Bouwens

Hoogleraar accounting Universiteit van Tilburg